№ 65 Ausgabe A.

HOMAN

Cena s piersyłkaj i dastaŭkaj da chaty.

na 1 hod—4 m. 80 fen., na ½ hodu—2 m. 40 fen., na 3 miesiacy — 1 m. 20 f., na 1 mies. — 40 f.

Biełaruskaja Wilenskaja czasopiś

wychodzić dwa razy u tydzień: u aŭtorki i piatnicy.

Adres redakcii: Wilnia, Zawalnaja 7.
Adres administracii i ekspedycii: M. Stefanskaja 23.

Cena Abwiestak·

na 4-aj staranie za radok drobnymi literam —25 fen.; drobnyje abwiestki pa 5 fen. za słowa. Abwiestki ab śmierci—60 fen. za liniejku drobn. drukam.

№ 65 (157) Hod II. Wilnia. 14 žniunia 1917 h. Cena 5 fen. (3 kap.)

PIECIARBURH (P. T. A.). Tymčasowy urad skasawaŭ usie ahraničeńnia dla uniackaho kaścioła.

13 žniunia.

Zachodni teatr.

Front Ruprechta Bawarskaho: Na fronci Flandryi paśla zacišnaho dnia bajewaja čynnaść u wiečary dajšła značnaj siły.

Front niamieckaho Naślednika: Uzdoŭž Šmen de Dam i ŭ zachodniaj Sampani bajewaja čynaść značna uzmacawałasia. Na poŭnačy ad darohi Laon-Sausson francuzy ŭčora ranicaj wiali silnyje šturmy; jany adbity ahnjom i štykami. Na poŭnočnym fronci Werdenu, naabapoł Maasu, uzialisia wostryje artyleryjskije bitwy.

Adna z našych latučych eskadr zrabiła nalot na Anhliju i abkidała bombami Saŭzend i Marget u uści Temzy. Adzin z našych samalotaŭ nie wiarnuŭsia.

Na sušy ŭčora zbity 14 warožych samalotaŭ i 1 latučy šar.

U miesiacu lipniu našy worahi utracili ŭsiaho 34 latučyje šary i 213 samalotaŭ, u tym liku 98 za našym frontam. My utracili 60 samalotaŭ i 1 latučy šar.

Uschodni teatr:

Front Leopolda Bawarskaho: Žywiejšy ahoń na poŭdni ad Smarhoni, na zachodzi ad Łucka, la Tarnopola i na Zaruču.

Front erc-hercoga Jozefa: Nie hledziačy na wielmi silny adpor worahoŭ my pašyryli zdabyty nami abšar na poŭdni ad Frotusuła.

Front Maxienzena: Uporna baraniŭšajesia miesto Pančio ŭziato šturmam. Kontrataki rasiejcoŭ i rumynoŭ na susiednije adrezki byli daremny.

LUGANO. „Secolo“ danosić s Piaciarburha:

Rada rab. i sałd. značnaj pierawahaj pryniała žadańnie tymčasawaho uradu ab pieradačy Kierenskamu šyrejšych paŭnamočyj. Na zasiedańni byli, jak hości, rumynskije wajennyje delehaty. Rada rab. i sałd. usiemi hałasami proci 49 pryniała rezolucIju pałažyć kaniec nastupleńniu.

STOKHOLM. Dwa wydatnyje kiraŭniki bolšewikoŭ, Trockij i Łunačarskij, areštowany ŭ Pieciarburzi za prynaležnaść da buntu ŭ lipniu miesiacu.

KOPENHAGA. Pawodłuh wiestak s Pieciarburha ustanoŭčy sejm budzie sozwan tolki praz 2 abo 3 miesiacy, bo ciepierašnaja pałažeńnie na froncie i ŭ staranie nie padchodzis dzieła wybaroŭ. Dzieła wybaroŭ kandydatoŭ u ustanoŭčy sejm pawodłuh piaci frontaŭ ustanoŭleny piać wybarnych akruhoŭ. Apryč taho asobnyje wybarnyje akruhi buduć u Frakii, Armienii, Persii, Francii i Makiedonii.

ROTTERDAM. Dzieła charaktэrystyki nowaj dyktatury ŭ Rasiei Hawas danosić z Pieciarburha:

Kamitet nacyonalnaj abarony wyskazaŭ swaju zhodu na ważny prajekt zakona. Nowy zakon maje zahadać, kab aficery atrymliwali kamandziroŭki s šyrokimi paŭnomoččami dzieła ŭparadkawańnia adnosin miž fabrykantami i rabotnikami ŭ fabrykach. Aficeram hetym budzje dadzieno prawo naznačać zarabotnuju płatu i wydalać rabotnikoŭ i słužačych u fabrykach. Jany także majuć prawo proci niesłuchmianych užywać wajennuju siłu. Fabryki, katoryje pracujuć dzieła hasudarstwienaj abarony, atrymliwajuć specyalnyje lhoty pry dastaŭcy apału, syrcoŭ i t. p.

ŻENIEWA. Francuskaja hranica ad poŭnačy 11 žniŭnia zusim zakryta. Razam s tym spyniena počta i wysyłka hazet.

BERLIN (W.T.B.). U pojasie błokady nawakoł Anhlii našy padwodnyje łodki iznoŭ zatapili 21.000 tonu.

WILNIA. Pa zahadu načalnika Militärverwaltung Litauen zabaronieno užywać sałomu dzieła pościłki pad stracham štrafu hrašmi da 500 m. abo areštu da 14 dzion. Tarhoŭla žywiołaj biez pazwaleńnia načalnika pawietu na piśmie zabaronieno, i za jaje karacimuć štrafam hrašmi da 6000 mar. i wastroham da 6 mies., a žywiołu buduć konfiskawać.

Kala školnaj sprawy.

„Gutta cavet lapidem non vi, sed saepe cadente“ — kaže staraja łacinskaja prykazka. Hetak i spakojnaja, upornaja kulturnaja rabota biełarusoŭ prabiwaje našamu narodu wychad na wolny świet, adkrywaje pierad im darohu da jaśniejšaho kulturnaho žyćcia.

Wiadoma, što dzieła razwićcia nacyonalnaj kultury, dzieła taho, kab narod moh znajomicca z usimi kulturnymi skarbami inšych nacyonalnaściej, nie hublajučy swajej nacyonalnaści, narodu patrebna nawuka ŭ rodnaj mowie jaho. U hetym kirunku biełarusy ŭ miežach okupacii i napružajuć usie swaje siły.

Skora paśla prychodu ŭ naš kraj niemcoŭ — u kancy 1915 hodu — ŭ Wilni pačali adkrywacca pieršyje biełaruskije škoły. Ale dla škoł patrebny wučycieli. Razumiejučy heta, Biełaruski Kamitet adnačasowa naładziŭ tut že, ŭ Wilni, wučycielskije kursy, katoryje cieraz paŭhodu nawuki dali kolkinadcać kandydatoŭ i kandydatak dzieła zaniaćcia miejsc wučycieloŭ u biełaruskich škołach. Pieršy wypusk byŭ u wosieni 1916 hodu, ale ŭraz-že nowaho kursu naładzić nie ŭdałosia: patrebnaje pazwaleńnie było dadzeno tolki wiasnoj 1917 h., i kursy, papracawaŭšy zusim karotki čas, byli prypynieny na letnije wakacii. Zatoje za toj samy čas — ad wosieni 1916 h. — u Swisłočy, ŭ Hrodzienščynie, była adkryta biełaruskaja uradowaja wučycielskaja seminaryja i dahetul jana dała ŭžo dwa wypuski narodnych wučycieloŭ — razam kala 50 duš. Apryč taho za apošnije dwa hady pazanimali miejscy narodnych wučycieloŭ ludzi, mienšyje daŭniejšuju padhatoŭku i pracawaŭšyje pa inšych škołach.

Jak bačym, pamału, krok za krokam uzrastaje čysło čynnych rabotnikoŭ na niwie biełaruskaj aświety. A razam s tym uzrastaje i čysło biełaruskich škoł: haduncy wučycielskaj seminaryi u Swisłočy atrymliwajuć škoły ŭraz že paśla akančańnia kursu.

Ad 1 wieraśnia pačynajecca trejci kurs u świsłočskaj seminaryi. Budziem spadziewacca, što i wilenskije kursy atrymajuć mahčymaść wiaści dalej spynienuju rabotu. A hetak kadry narodnych wučycieloŭ buduć usio bolej uzrastać, kładučy mocny fundament dla biełaruskaj narodnaj škoły.

Pišučy hetyje słowy nielha, adnak, ustrymacca i ad horkich słoŭ. Miž kursistami ŭ Wilni i ŭ Świsłočy, naahuł, katalikoŭ nia mienš, čym prawasłaŭnych, — i ŭsio-ž taki dahetul my nie bačym, kab na wioskach adkrywalisia biełaruskije katalickije škoły: što było adkryto, to adkryto tolki dla prawasłaŭnych. Niaŭžo-ž hety nienormalny stan budzie trywač da kanca wajny?..

H. B.

*) Kapla doubić kamień nia siłaj, a tym, što douha udaraje.

U Wilni i wakolicach.

× **U Biełaruskim Kamiteci.** Na zasiedańni pawialičenaho u swaim składzi Kamitetu Biełaruskaho T-wa pom. pac. ad wajny 10 žniŭnia adbylisia wybary nowaho sekretara Kamitetu zamiest wybyŭšaho p. W. Łastoŭskaho. Wybran ŭsiemi hałasami p. Jazep Saławiej.

Kamitet razhledaŭ cely rad prajektoŭ adkryćcia nowych strawień. Pastanoŭleno pryniać da swajej centrali i pad swoj kantrol narodnuju straŭniu, ładženuju biełaruskaj kooperatywaj „Rajnica“, i prystupić da orhanizacii adnej straŭni dla siarednia-zamožnaho stanu („Mittelstansdküche“).

× **U narodnych straŭniach.** S pryčyny taho, što pry rehistracii ŭ narodnych straŭniach wydajuć ciapier na kožnuju asobu nia bolš, jak pa adnej porcii abiedu, a tak sama s pryčyny ahulnaho paniżeńnia cen spažyŭnych praduktoŭ (z nowaho ŭradžaju) u wolnaj pradažy u apošnich dniach wyjaŭlajecca niekatoraje pamienšeńnie čysła abiedaŭ. Adnak, treba dumać, što z nabliżeńniem wosieni čysło wydawanych abiedaŭ pačnie šybka uzrastać, i daj Bože, kab adkrytyje ŭžo i nowaładženyje publičnyje straŭni zdaleli by sioleta zdawolić usich patrebujučych, dy kab my nie byli świedkami, jak u tuju zimu, biezkaniečnych „chwastoŭ“ pry straŭniach.

× **Nowy sceničny twor.** Jak my dawiedalisia, aŭtor pjesy «Na Antokali» i całaho radu drobnych sceničnych abrazkoŭ, doŭhaletni kiraŭnik biełaruskaj dramatyčnaj družyny ŭ Wilni, p. F. Olechnowič, wyjechaŭšy na wiosku, apracowywaje nowy twor dla biełaruskaj sceny z wilenskaho žyćcia.

Budziem spadziewacca, što na wosień twor hety wilenskije biełarusy pabačuć na scenie.

× **Pahoda u lipniu.** Kali maj i červień byli lišnie suchije, dyk lipień daŭ bolš wodnych asadkoŭ, čym zwyčajna. Za 24 daždžliwyje dni lipień daŭ 139,8 milimetroŭ asadkoŭ, i sielanie prosiać ciapier Boha ab adnym: ab sušy. U pačatku lipnia niekolki razoŭ

wypaŭ hrad, ale, na ščaście, wialikaj škody ad jaho nie było. Najboĺš mokryje byli 1 i 9 dzień: jany dali pa 21 milim. asadkoŭ. 2, 12 i 19 dali 11, 14,8 i 17,7 milim.

Siaredniaja temperatura za miesiac była: a 5 hadz. ranicy +13,6°, a 2 h. paabiedzie +19,2°, a 9 hadz. wiečara +16,1°. Najwyšejšaja temperatura była 31 lipnia a 2 hadz.: +25,2°—prociŭ čerwieni +32,0°. Pad toj čas, jak i čerwień było 12 dzion s temperaturaj bolš 20°, u lipni takich dzion było tolki 2: 2 i 31.—Najnižejšaja temperatura była 25-ho a 5 hadz. ranicy: +8,3°, a ŭ čerwieni najnižejšaja temperatura była +6,6°. 10, 15 i 28 lipnia byŭ wialiki tuman. Mienšy tuman byŭ 18, 19 i 21.

Naahuł, možna skazać, što lipień prynios sielskaj haspadarcy šmat karyści. Adnak, pytańnie ab uradžaju razwiaže pahoda u žniŭni.

× **Palarny świet.** U načy z 9 na 10 žniŭnia kala 2 hadz. ŭ načy na paŭnočnym skłonie nieba byli widać świetawyje zjawy, padobnyje da palarnaho świetu.

× **Skoraja pomač** za apošni tydzień ad 1 da 8 žniŭnia dadziena ŭ 85 prypadkach. Karetka wyježdžała 43 razy.

× **Temperatura.** Najwyszejszaja i najnižejszaja temperatura za aposznije dni była pawodłuh Celsija):

	najwysz.	najniž
8—9	+ 21,°	+ 12,5°
9—10	+ 215°	+ 8°
10—11	+ 265,°	+ 10,5°
11—12	+ 26°	+ 14°

Z USIAHO KRAJU.

DRUZIANY, Padbrodzk. paw. 14 maja zhareŭ chutar sielanina Mišuna i dwor sielanina Jananiča. Wartawaŭšyje ŭ hetu noč u wioscy Jadwiha Mišun i Taciana Iwanowa zajawili, što susied Mišuna, Jan Uziało, apynuŭsia na padworku ŭ Mišuna, a kali tamaka uzniaŭsia pažar, dyk wioŭ słabie wielmi niespakojna i padazrycielna. Dawiedzieno, što jon warahawaŭ z Mišunam. Wilenski akružny sud, na žadańnie prakurora, zasudziŭ Uziała za padpał na 15 hadoŭ u papraŭčy dom.

HRODNIA. Akružny sud šukaje miasnika Dzimitra Sytaho za kradziežu z užłomam i Karola Mackiewiča za čyslenyje kradzieży.

SUWAŁKI. 12 žniŭnia tut adbyŭsia «dzień kwietki» na karyść żydoŭskaj achronki.

MITAWA. U bibliotecy kurlandzkaho muzeju znajšli nieznanyje dahetul piśmy znamienitaho wučonaho Humboldta, u tym liku adno piśmo da rasiejskaho ministra finansoŭ, Kankrina, ab znachodžeńni zołata ŭ Sibiry.

WIESTKI Z RASIEI.

—o—

LONDON (Reŭter). Karol Georg pasłaŭ Kierenskamu hetkuju telehramu: «U pačatku čaćwiortaho hodu ja chaču pierekanać haławu wolnaho rasiejskaho narodu, što anhlicki narod nikoli nie strymajecca ŭ baraćbie proci našaho supolnaho woraha, pakul my nie dabjemsia pačesnaho mira i woli dla ŭsiaho świetu. Ja razumieju, što cierpić ciapier Rasieja, ale ja wieru, što jana maje dawoli siły, kab pieramahčy strašennyje zatrudnieńnia hetaho času».

ODESSA (P.T.A.). Štas tutejšaho wajennaho okruha nazywaje fałšywymi ŭsie hutarki ab spadziewanaj ačyscy Odessy. Horadu nia hrazić ničoha. Kali-ž ŭsioż taki miesto budzie ewakuirowano, dyk heta tolki zatym, kab kazionnyje gmachi ačyšcić dziela inšych wajennych patreb.

ŠTOKHOLM. Pa zahadu Korniłowa pačałasia ewakuacija adrezku Kamieniec-Proskurow. Huberskije ŭłašci sudy i carkoŭnyje rečy pierawiezieny s Kamienca ŭ Winnicu. Wialikije łazarety — s Proskurowa ŭ Berdyčeŭ. U Chocinie ŭsie cywilnyje žychary pakinuli krepasny rejon i pierawiezieny ŭ Mahiloŭ i Jampol. Wialikije składy stajać u ahni, bo rasiejcy, s pryčyny niemahčymaści wywiaźci zapasoŭ, pa swajej prywyčce, niščuć usio, što pakidajuć.

ŠTOKHOLM. Kamisara tymčasowaho uradu ŭ Rostowie na Donie zapytalisia, čy nia možna pierewiaści rumynski dwor u Rostow na Donie?

ŠTOKHOLM. Tymčasowy ŭrad u Rasiei abjawiŭ hruzinskuju cerkwu niezaležnaj ad rasiejskaj.

ŽENIEWA. Pawodłuh wiestak s Pieciarburha, adbyłasia narada ministra zahraničnych spraŭ, Tereščenko, i hieneralissimusa Korniłowa ab wypisce zahraničnych instruktaroŭ dla armii, bo Korniłow ličyć za pryčynu ŭciečki celych pałkoŭ niedastatak padhatoŭki ŭ rekrutoŭ.

Korniłow zajawiŭ ministru strawańnia, Piešechonowu, što za apošnije try tydni na front padwiezieno tolki 40% taho, što padwozili zwyčajna. Porcii miasa i chleba sałdatam pamienšeny na pałowu. Z hetaj pryčyny, apryč palityčnych razruchoŭ, na niekatorych adrezkach frontu uznialisia hałodnyje bunty. Korniłow maliŭ Piešechonowa spynić padwoz na front alkohola.

Dwa pałki, samachoć pakinuŭšyje swaje pazycii ŭ časi niamieckaho nastupleńnia ŭ Haličynie, addali ŭ połnym składzie pad sud. Kožnaho piatnadcataho sałdata zasudzili rasstrelać.

U Kijewi adbyłasia narada načalnikoŭ rasiejskich i rumynskich armij pad maršałkoŭstwam Kierenskaho Razhledali stratehičnyje kroki na prypadak niamieckaho nastupleńnia na poŭnačy ad Fokšan. Pryznano niemahčymym, kab rumynskaja armija na rumynskim fronci dalej astawałasia na swaim stanowišču.

BERN. S pryčyny adchodu rasiejcoŭ z Bukowiny pačałasia takže ačystka Mołdawii.

BAZEL. S Pieciarburha danosiać, što pa predłažeńniu prakurora śledztwo ab hienerale Hurko spynieno na asnowie amnistyi.

Hłaŭnakamandujučyj na pałudzienna-uschodnim fronci hienerał Ułasoŭ naznačen za hłaŭnakamandujučaho na zachodnim fronci. Jaho miesco zaniaŭ hienerał Jenikin, b. načalnik hieneralnaho štabu pry hieneralisimusie.

LONDON. «Morning Post» wychwalaje hieneralissimusa Korniłowa, katory karaje biez miłaserdzia za ŭsiełakaje narušeńnie dyscypliny i palitykanctwo u armii. Kali kamandzir korpusa hwardzii, Majewskij, nia spoŭniŭ jaho zahadu rastreliwać adstupajučych, Korniłoŭ addaŭ jaho ŭpad sud, zasudziŭšyj Mejewskaho na śmierć.

KOPENHAGA (W.T.B.). Kierenskij zahadaŭ usim wajennym hubernataram i wyšejšym wajennym kamandam nie strymliwacca ŭni pierad jakimi krok miela utrymańnia ładu i dyscypliny u armii.

Dzieła biahučych spraŭ rada ministroŭ budzie ciapier zasiedać čatyry razy ŭ tydzień „Now. Wr." sumlewajecca, kab členy ciapierašniaho gabinetu nadoŭha byli u zhodzi. Hetkuju-ž dumku wyskazywaje i Maksim Gorkij u swajej hazeci, nazywajučy nowy gabinet tolki paŭtareńniem staroha.

KOPENHAGA. Wiadomaja «babka rasiejskaj rewolucii», Kaciaryna Breškoŭskaja, ŭwajšła ŭ nowy gabinet, jak minister biez portfelu.

LONDON (W.T.B.). U Pieciarburzi ładzicca asobny kamitet abarony, katory budzie składacca s Kierenskaho, Niekrasowa, Tereščenko i Sawienkowa.

ŠTOKHOLM. Kierenski čyrkularam zahadaŭ načalnikam wajennych akruhoŭ usiemi sposabami padtrymliwać ład i dyscyplinu.

Tymčasowy ŭrad prystupiŭ da razwiazki pytańnia ab adbywańni wajennaj pawinnaści rasiejskich ŭpaddanych u Anhlii i Francii.

LUGANO. «Secolo» drukuje zajawu Korniłowa, što mir pry ciapierašnich warunkach sulić abiarnuć Rasieju ŭ niamieckuju kałoniju. Dzieła padzieržki dyscypliny u armii treba skasawać kamitety pry pałkach, katoryje nie dajuć ustanawić ład.

ŠTOKHOLM. Prawicielstwo Kierenskaho, pawodłuh wiery hodnych wiestak, apynułosia ŭ wielmi ciažkim pałažeńni. Z adnaho boku — uzrastaje kontrrewolucyjny ruch; z druhoha—staronniki „bolšewikoŭ" pryhataŭlajucca da nowaho wystupleńnia. Kierenskij starajecca zapanawać nad pałažeńniem krajnimi sposabami. Ad dnia utwareńnia prawicielstwa „hramadzkaj baspiečnaści" Kierenskij areštawaŭ 20.000 duš, a zasudženy na śmierć abo da śmierci ŭ wastroh 600. Pad sud addadzieny 31 hienerał i 171 štabowy aficer.

Čutki chodziać, što ŭ niekatorych huberniach, napr. u Kazanskaj, apawieščen pawarot caryzmu.

Oficyalny orhan rady rab. i sałd. «Izwiestija» piše:

«U nowym prawicielstwie kontrrewolucija zyjšłasia z buržuazijej, reakcyjnymi aficerami, „akciabrystami", kadetami i inšymi zdrajcami, bytcym-to dziela ratawańnia rewolucii. Hetaje ratawańnie wyjaŭlajecca ŭ pawaroci monarchii dzielapomačy wajen. dyktatury. Ciapierašni ŭrad—pierachodny. Z hetaj pryčyny hłaŭnyje dziejačy kontrrewolucii nie wajšli ŭ jaho. Sa swajho boku socyalisty nie pušcili ŭ gabinet swajho haławu Cereteli, kab jon nie pahanbiŭ siabie pry nabližajučajsia kontrrewolucii. Ciapierašni ŭrad budzie skinut abo rewolucyjnaj abo reakcyjnaj chwalaj.

PARYŽ. „Echo de Paris" danosić s Pieciarburha, što rada rab. i sałd.

Duchounyje pieśni.

Ab mukach Chrystusowych.

Boże Chryście, Panie miły,
Baranku wielmi ciarpliwy!
Ŭ čećwier wiačeru zhotowiŭšy,
Radu žydy satwaryŭšy,
I k im Juda pryciače,
A pryciokšy tak reče:
„Što mnie daście? pradam Chrysta,
Bo ja jošć wučenik Jaho".
Moŭlašče:—„srebniki damo,
Ano pradaj Pana swaho".
Tady Juda razhladzieŭšy,
Bo ŭ ich domu nie bywaŭšy,
Swaje serce zapaliŭšy,
Pradaŭ žydam Pana swaho...
Daznaŭ Chrystos swaje mocy
I daznaŭšy chleb prełamaŭ,
Dy ŭsim wučniam padaŭ,
A Judzi ŭ sol umačyŭ:
„Toj mianie žydom pradaŭ!"
Reče Chrystos učenikom:
„Nia spicie, čujcie,
„Muki majej ačekujcie.
„Pryšła hadzina, pryjšoŭ čas,
Ŭstancie wierny, bo idu at was".
Užo płata była ŭ kata,
Chrysta wiaduć da Piłata.
Stali Piłata prasici
Štob staŭ Piłat kryž rabici;
Piłat ruki abmywaje,
Žydoŭskich rad adstupaje:
„Nia mučcie bolšaj čeławieka,
„Bo jon jošć Pan usiaho świeta,
„Budzie Caram až da wieka".
Žydy na to zaŭzialisia,
Na Piłata pamściłisia.
Ŭ kancy Piłat prystupaje
I da žydoŭ pramaŭlaje.
Kazaŭ Piłat kryž rabici,
Chrysta Pana na im prybici.
Prybili na kryžu Pana,
Skora Anielskaho Hetmana
Ryzu na im razadrali,
Ciernoŭ wianok pakłali,
Ciarnoŭ wianok na hałaŭ złažyli,
Kroŭ s Chrysta tačyli.
Kroŭ s Chrysta paliłasia,
Maci ślozmi abliłasia,
Matuchna pad kryžam stajała,
Syna swajho pytała:
„Oj, Synu moj što najmiłšy,
„Ciarpiš muki niepawinniejšy,
„Ciarpiš muki, za nas rany,
„A praz žydoŭskije pany".
Chrystos na to nie pramowiŭ,
Na kryžu hałoŭku skłoniŭ.

Razmyślańnie a śmierci.

Ješče sonce nie zachodzić,
Ja spaci łažusia,
A pakuci ja nia myślu,
Bohu nie malusia.
Kažuć ludzi, što ja umru,
Ja žadaju žyci,
Pakul žyci na tym świeci,
Treba sahrašyci.
— Pamiatajže, čeławieče,
Na Božyje dary!
Jak wožmuć hrešno cieło
Pałožać na mary.
Daduć tabie ciesnu trunu
I ciomnyje nočy;
Jak nawiernuć płaskom
Nie ŭzhlanuć užo wočy.
Zazwanili wa ŭsie zwony
A śmiarotnaj hadzinie,
Atkłaniŭsia ŭsiamu świetu
I swajej radzinie.
Sabrałasia ŭsia radzina,
Ničoha nie każe,
Majo ščyro serce
K ščyraj ziamli łaže.
Zastajecca srebro, złoto,
Darahije šaci,
Och, nia možna z ich ničoha
Na toj świet uziaci.
Choć uziaŭby,
Tam jauo nia treba,
Sažeń ziamli, čatyry doški
I abaŭleńnie z Nieba.

u adozwie da armii wymahaje ad apošniaj tolki abarony, a nie nastupleńnia.

Usierasiejski zjezd «bolšewikoŭ» u Pieciarburzi wybraŭ za pačesnych členoŭ swaich Lenina, Zinowjewa i inšych areštawanych haławaroŭ swaich.

Ad 14 žniŭnia pa ŭsiej Rasiei zawodzicca monopolija na apał.

Ciapierašni ŭrad adroksia ad prajektu sazwać ŭ Maskwie nadzwyčajny nacyonalny zjezd.

Tymčasowy ŭrad apawieščaje, što s prawa wybaroŭ buduć karystać mužčyny i kabiety, skončyŭšyje 20 hadoŭ. Wyklučajucca dezertery i lichadziei.

Usie predpryjemstwy, katoryje pracujuć dziela nacyonalnaj abarony, pracujuć pad kantrolem ŭłaściej.

Sawienkow, pamočnik Kierenskaho ŭ wajennym ministerstwie, ŭ swaim časie ŭładziŭ pakušeńnie na w. kn. Sierhieja i wiadomy swaimi terrorystyčnymi aktami.

Zabit kamendant Kacierynasława, hien. Kaŭlbars. Tamtejšaja rada rab. i sałd. raspuščena.

Tymčasowy ŭrad pastanawiŭ wiarnuć palityčnuju paliciju.

Tymčasowy ŭrad abjaŭlaje niepraŭdziwymi čutki ab zabojstwie hienerała Erdeli, blizkaho pryjaciela Kierenskaho. Erdeli bytcym-to znachodzicca na fronci i pracuje nad orhanizacijej adnej z armij.

LONDON. „Morn. Post" piše, što ruch čyhunkaj praz Finlandziju zusim zabaronien. Kierenskij abjawiŭ, što Finlandzija znachodzicca ŭ wajennym pojasie.

„Russk. Wola" piše ab arešci troch ludziej, pamykaŭšychsia zabić Kierenskaho. Adnak, hazeta kaže, što jany ŭsie—typowyje prawakatary, dy adzin z ich nawat naležyć da «achrany».

PIECIARBURH. Minister finansoŭ, Niekrasow, pryniaŭ deputaciju ad ukrainskaj centralnaj rady dziela razwiazki roznych spraŭ, zwiazanych z budučynaj Ukrainy. Deputacija žadaje, kab u skład Ukrainy ŭwajšli 10 hubernij: Kijeŭskaja, Pałtaŭskaja, Padolskaja, Wałynskaja, Čarnihaŭskaja, Charkaŭskajaja, Kacierynasłaŭskaja, Chiersonskaja, Taŭrydzkaja i Besarabskaja. Los wakolic z miešanym nasialeńniem razwiaže hałasawańnie.

STOKHOLM. „Afton Bladet" danosić s paŭnočnaj Rasiei, što anhličanie krepka zasieli na paŭostrawi Kola i ŭ Archangielsku, dzie wiaduć siabie tak, jak poŭnyje haspadary. Było mnoha styček miž anhličanami i rasiejskimi wajennymi.

Karespandencija rady rab. i sałd. danosić, što tymčasowy ŭrad zabaraniŭ pierachod nieruchomaściej z adnych ruk u druhije. Hety krok wyzwan tym, što šmat ziemleŭłaśnikoŭ, bajučysia konfiskacii ziamli, pierepradali swaje dwary anhličanam, amerykancam i japoncam.

ŠTOKHOLM. «Dień» piše, što miž Pieciarburham i Kijewam zrobleno pakušeńnie na wajenny pojezd. Usie wahony šmat paciarpieli, dwa wahony s sałdatami zusim razbity.

BERN. «Temps» danosić z Pieciarburha, što asoby, niezakonna wystupaŭšyje, jak deputaty s frontu, padmaŭlali pieciauburskije wojski rabić demonstracii.

PIECIARBURH (P.T.A.). Minister zahraničnych spraŭ zahadaŭ wydać 2 miljony rub. na padmohu wiarnuŭšymsia ŭ Rasieju palityčnym ssylnym.

BERN. Kamendanta Kotki, u Finlandzii, pałkoŭnika Romejko, zabili ŭ jaho kwatery.

Z usiaho świetu.

BERN. (W.T.B.). «Stampa" danosić, što na londonskaj konferencii pryniaty hetkije try punkty:

1, na razdzieł Aŭstryi anhlickije uradowyje kruhi prystajuć;

2, miž italjancami i serbami ustanaŭliwajecca uhoda ab Adryatyckim mory;

3, sajuźniki zychodziacca na tym, kab byŭ niedapuščen ni adzin krok, katory pakazaŭ-by na zhodu na ŭčaście u štokholmskaj konferencii.

AMSTERDAM. Amerykanski minister zahraničnych spraŭ, Lansing, adkinuŭ prośbu haławy socyalistoŭ, Hilkwita, wydać jamu pašpart u Štokholm.

NJU-JORK. Rabotnicki ruch u Mičyganie i Kolorado prynimaje charakter surjoznych razruchoŭ, wielmi hroznych dla wajennaj pramyšlenaści. Z rabotnickich orhanizacij, jakije pryłučylisia da ruchu, wyklučeny ŭsie niemcy.

PARYŽ. Hazeta «Pays» danosić, što minister Toma astaniecca ŭ ministerstwie tolki tady, kali dabjecca dla francuskich ministroŭ wydačy pašpartoŭ u Stokholm. Kali inšyje ministry buduć proci hetaho, dyk Toma akančacielna pierakiniecca da opozycii.

BERN. «Tagblatt» danosić s Paryža, što Puankare zajawiŭ ab swajej dumcy wyjści u adstaŭku.

LONDON (Reŭter). Člen rabotnickaj partyi, minister Henderson, padaŭsia ŭ adstaŭku.

«Daily Chronicl» danosić, što Francija nie daść pašpartoŭ asobam, katoryje chočuć jechać na Štokholmskuju konferenciju. Rabotniki pierewahaj 1.846.000 proci 555.000 hałasoŭ pryniali rezoluciju ab pasyłcy delehatoŭ u Štokholm. Predstaŭnikoŭ pieršych było 541, druhich — 184.

LONDON. Pierewaha hałasoŭ u rabotnickaj partyi, spadadzienych za wystupiŭšaho z ministerstwa Hendersona zrabiła strašenna silnaje ŭražeńnie. Wialikije hrupy pramysłowych rabotnikoŭ, u tym liku kapalnianych, padawali za jaho blizko ŭsie swaje hałasy.

LONDON. Spaŭniciełny kamitet rabotnickaj partyi pierewahaj troch hałasoŭ paćwiardziŭ ješče raz swajo žadańnie, kab predstaŭniki partyi pajechali-by ŭ Štokholm.

LONDON. Anhlickaj počcie zahadano rabić pa try kopii z usiaje pačtowaj karespandencii i pasyłać jaje na troch pačtowych karabloch; hetak budzie nadzieja, što prynamsi adzin z ich astaniecca cełу i dojdzie pawodłuh naznačeńnia.

ŽENIEWA. Hrecki ŭrad pastanawiŭ abjawić pa ŭsiej staranie asadnaje pałažeńnie.

MADRYD. (Uradowa). S pryčyny taho, što žaleznadarožniki upirajucca pry zabastoŭcy, urad admowiŭsia ad pasrednictwa, katoraje nia može pryniaści nijakaj karyści. Urad nie dapuścić nijakich aktoŭ, hroznych nacyonalnamu žyćciu.

MADRYD (Hawas). Orhanizawanyje žaleznadarožniki na paŭnočnym wagzali 10 žniŭnia pačali zabastoŭku.

TEŁEHRAMY.

Niamieckije apawieščeńnia.

10 VIII. Zachodni teatr:

Front Ruprechta Bawarskaho: U Flandryi artyleryjskaja bitwa krapčeła ŭ wiečary i načy i s'ahońnia na ranicy miž Izer i Lis dajšła da najsilniejšaho barabannaho ahnia. Paśla pačalisia silnyje piešyje šturmy worahoŭ. — U Artua artyleryjskaja bitwa naabapoł Lens i na poŭdni ad Skarp była wielmi ažyŭlena. U wiečary anhličanie atakawali hustymi massami i, paniossy niezwyčajna ciažkije straty, byli ŭsiudy adkinuty. Na poŭnačy ad S. Kanten my zdabyli francuskije pazycii na šyryni 1200 metroŭ sa 150 pałonnymi. Kontrataki worahoŭ adbity.

Front niamieckaho Naślednika: Miž Suasson i Rejms, u zachodniaj Šampani i na abodwych bierahoch Maasu ahoń dajšoŭ značnaj siły. Francuski atrad la darohi Laon — Suasson, uwarwaŭsia ŭ našy akopy, ale byŭ wykinut adtul kontratakaj.

Uschodni teatr:

Front Leopolda Bawarskaho: La Dźwinska, na poŭdni ad Smarhoni i kala Brodaŭ krapčeła bajewaja čynnaść. Niamieckije i aŭstryjackije wojski ŭziali tut 200 pałonnych.

Front erc-hercoga Jozefa: Na pałudziennym uschodzi ad Černowic — upornyje bitwy. U dalinie Sereta pry Sołce, miž dalinami Trotusa i Putny my pasunulisia ŭpiarod. Na adrezku Ojtosa za apošnije dwa dni my ŭziali bolš za 1300 pałon. i 30 kulemiotaŭ.

Front Makienzena: Naabapoł darohi Fokšany — Adjudul niamieckije dywizii na šyrokim fronci pierajšli cieraz Susitu. Kab nas zadzieržać, worahi wiali wialikimi massami kontrataki; jany adbity, paniossy wielmi ciažkije straty.

11.VIII. Zachodni teatr.

Front Ruprechta Bawarskaho: Anhlickije ataki byli wiedzieny ŭčora niekolkimi dywizijami. Hustym massam ich spierša ŭdałosia ŭwarwacca na našy linii, adnak šybkaj kontratakaj jany byli iznoŭ wykinuty, pry Westhuku — tolki paśla doŭhaj bitwy štykami. Artyleryjskaja bitwa na uzbiarežžy i miž Warneton i Merkem iznoŭ dajšla wialikšaj siły. Na poŭnačy ad S. Kanten francuzy niekolki razoŭ atakawali zdabytyje nami akopy pry Fee. Z małymi wyklučeńniami my ŭsiudy ich spynili.

Front niamieckaho Naślednika: Pry Šmen de Dam — miejscowyje bitwy la Ruajer Fe. Pry wysokaj hare, u Zachodniaj Šampani, zdabyty čaści francuskich akopaŭ i ŭdzieržany nami proci silnych kontratak.

Zbity 19 samalotaŭ i 2 prywiaznyje latučyje šary.

A marnaści świeta.

Ceławieče mizerny,
Ty jość poroch ziemny,
Nie dufaj na ŭrodu
Bo pojdzieš da hrobu
Znienacku.

Ani na bahactwa,
Bo to ŭsio rabactwa,
Ni ŭ srebra i ŭ złota,
Bo ŭsio to bałota
U Boha.

Darahije šaty,
Pahnijuć na łaty;
Nie dufaj na sławu,
Nia wozmieš u jamu
Da hrobu.

Ni ŭ herb, ni ŭ bulawu,
Usiaho świeta sławu,
Ani ŭ rozum swoj,
Bo budzie nia twoj,
Jak kipnieš.

Čeławieče marny,
Dzie-ž žywot twoj słaŭny,
U damawinu złožen.
Čerwiam pryspasoblen
Na strawu.

Pakul ŭžywaŭ świeta,
Dumna traciŭ leta,
Usiož nia ŭciok ad śmierci,
I treba pamierci,
Choć strašna.

Nia treba hrašyci,
Kab piekła nažyci,
A pytaci Boha,
Dzie taja daroha
Da nieba.

Prasić Jaho pryniaci
I nie pamiataci
Na ŭsie swaje złości
I nieprawości,
Što zdziejaŭ.

O, Ojče i Synie,
U Trojcy jadynie,
Pryjmicie dušu hrešnu
U pakoj adwiečny
Pa śmierci.

Pieśnia da Jezusa Chrysta.

Chryście, pastyru dobry, sercu asałoda,
Adzin u markoci Ty ŭciecha maja, maja naharoda,
Kažeš dušy majej: — Twajo adno zbaŭleńnie —
Ačyščeńnie z hrachoŭ, u raj usialeńnie. —
A mnie k Tabie, k dobramu Bohu prysłuchacisia
I na Twajo tolki miłasierdzie spadziewacisia
Chto-ž mianie ŭ maich biedach spamože,
Kali nia Ty, Chryście, dobry naš Bože?
Chaču ja jadyna s taboj tolki žyci,
Ciabie, Boha, zaŭsiody ŭ sercy nasici.
Dazwol wa mnie bytawaci, hrešnamu jaŭlajsia,
Mnoj hrešnym i niahodnym, Bože, nie čurajsia!
A kali parwan budzie moj žywot, maja niesława,
Ty mnie siłu, krepaść daj, pryjmi ŭ wiečnu sławu.
Ciešusia ja s siły Twajej, s sławy wiasialusia
Taboju wa ŭsie wieki, Bože moj, chwalusia.

Uschodni teatr:

Front erc-hercoga Jozefa: Uporna baraniŭšyjesia worahi byli adkinuty na ŭschod z daliny Słanica i Ojtosa.

Front Makenzena: Siem razoŭ wializarnyje siły worahoŭ atakawali zdabytyje nami pazycii ŭ dalinie Susity. Worahi mieli niezwyčajna ciažkije straty i ničoha nie dajšli.

12. VIII. Zachodni teatr.

U Flandryi artyleryjskaja bitwa asłabieła. Tolki ŭ wiečary jana uzmacawałasia i była silnaj takže ŭ načy. Siahońnia ranicaj paśla barabannaho ahnia na čyślenych punktach nastupali warožyje siły. Jany ŭsiudy adbity. Na poŭnačy ad Holebeke anhličanie atakawali niekolkimi pałkami, ale adkinuty s ciažkimi stratami. Ad kanała Labasse da pałudziennaho bierahu Skarp i na paŭnočnym zachodzi ad S. Kanten artyleryjskaja bitwa uzmacawałasia. Na fronci En, u zachodniaj Šampani i naabapoł Maasu ažywiłasia čynnaść artyleryi. Pry Serni adbity z wialikimi stratami dźwie francuskije ataki.

Uschodni teatr.

Front erc-hercoga Jozefa: Na poŭdni ad daliny Trotusula uziaty hornyje pazycii i wioska Grocesei. Na poŭdni ad daliny Ojtosa świežyje siły worahoŭ u nowych kontratakach spływajuć krywioj biez nijakaj udačy.

Front Makenzena: Bitwy na poŭnačy ad Fokšan trywajuć dalej. Miž Seretam i čyhunkaj u Adjudui rasiejcy i rumyny wialikimi siłami atakawali našy linii, ale byli adbity biez astatka. Na zachodzi ad čyhunki niamieckije wojski adkinuli worahoŭ na poŭnač. Pačynajučy ad 6 žniŭnia my na hetym fronci ŭziali bolš za 130 aficeroŭ, bolš za 6500 sałdatoŭ, 18 harmat i 61 kulemiot.

Kala wajny.

BAZEĹ. Kožyn moment žduć oficyalnaho abjaŭleńnia Kitajem wajny Niamieččynie.

BAZEL. „Corr. d. Sera“ danosić: Londonskaja konferencija pastanawiła pierehladzieć wajennyje mety sajužnikoŭ zhodnie z rasiejskim predłažeńniem.

U anhlickim wojsku wykryty čyślenyje prypadki pierapiski anhlickich sałd. s pieciarburskaj radaj rab. i sałd.

LONDON (Reŭter). Na zasiedańni serbskaho tawarystwa u Anhlii minister zahraničnych spraŭ, lord Sesil, miž inšym skazaŭ:

«My pawinny dabicca poŭnaj adbudowy Serbii. My pryznajem usie damahańnia serbskaho narodu. My budziem stajać za našych sajužnikoŭ da kanca».

Pašič adkazaŭ:

«Pieršaja umowa pačesnaho mira— heta kara dla tych, chto wyzwaŭ suświetny pažar. Pačesny mir mahčymy tolki tady, kali ŭsie paniawolenyje narody Aŭstro-Wenhryi buduć wolnymi, kali Francija wyzwolić Elzas-Lotarynhiju, kali Italija wyzwolić swaich paniawolenych bratoŭ, kali zakončycca zjednańnie serboŭ, chorwatoŭ i słowincoŭ, kali złučacca čechi sa słowakami i kali budzie razwiazano polska-ukrainskaje pytańnie».

Llojd Džordž skazaŭ:

«Pieršaja umowa mira — heta poŭnaja adbudowa Serbii ŭ poŭnym abjomi. Jak by doŭha wajna ni ciahnułasia, čeść Anhlii wymahaje wyzwaleńnia Serbii.

LONDON. Pawodłuh oficyalnych spisoŭ, ad lutaho da 1 lipnia anhlickaja armija utraciła 320.000 duš.

LIWERPUL. U nowym anhlickim biudžeci budzie asyhnowano 10 miljardoŭ marak na padmohu anhlickim tawarystwam, paciarpieŭšym ad padwodnaj wajny.

BERLIN. Francuskaja hazeta „Figaro“ danosić, što, pawodłuh londonskaj umowy s 6 krasawika 1915 h., Italija atrymaje uschodniaje uzbiarežže Adryatyckaho mora. U toj čas Italija oficyalna ličyłasia jašče sajužnicaj Aŭstryi, katoruju jana pastanawiła abrabawać za 48 dzion pierad abjaŭleńniem wajny.

WIENA. U načy z 8 na 9 žniŭnia 25 warožych samalotaŭ zrabili nalot na Polu i skinuli tam 90 bomb, ale nie zrabili nijakich surjoznych škod.

BERLIN (W.T.B). Nowyje ŭdačy padwodnych łodak u Atlantyckim akianie i Paŭnočnym mory: 21.000 tonn.

BERLIN (W.T.B.). U Atlantyckim akianie i kanali Lamanš ізnoŭ zatopleny padwodnymi łodkami 23.000 tonn.

Drukawana ŭ drukarni M. Kuchty. Wydawiectwo «Homan». Redaktar Jazep Saławiej